

TOLMINSKI GLAS

GLASILO SLOVENSКИH DOMOBANCEV „STRAŽE NA SOČI“

L. I.

29. julija 1944.

Št. 3.

Revolucija je propadla.

Težka je bila ta šola, težka.

Kakšna šola pa? Spoznati komunizem po njegovem navku, po njegovem obnašanju, tudi kadar se skriva pod kakim lepo zvonečim imenom (kar komunizem vedno naredi in bo tudi v bodoče vedno naredil). Šola našega naroda je bila v tem: pod imenom OF videti in spoznati KPS. Danes je to spoznanje popolno, zato je popoln tudi odpor proti tej komunistični revoluciji, ki se je v strašnem trpljenju našega naroda odvijala in razvijala pod imenom OF. Čim pa je prodrlo to spoznanje in je s tem združeni odpor narastel v narodni val, so se tudi že pokazala znamenja, da OF ne bo zmogla, da Slovenija nikoli ne bo boljševiška, nikoli sovjetska, in revolucija je začela upadati in nevzdržno upada in propada. Znamenj tega upadanja ne moremo iskati v krajih, kjer po partizanih se deluje „roka ljudske pravice“, kjer so rekvizicije na dnevnem redu in kjer vse mrtvo životačenje poteka pod večnim pogledom OF, ampak v krajih, ki morajo pokazati, kako in kaj mislijo, in predvsem pri ljudeh, ki imajo dober nos, kdo bo zmagal in na katero stran bo treba pravočasno stopiti, to je predvsem v mestih, kot so Ljubljana, Trst, Gorica, in v podeželskih trgih, kjer se ni treba bati groženj njegovega veličanstva maršala Tita; ta „gnezda“ naj nam ne dovoljeno, dokler se revolucija popolnoma ne unese, tako kotišča OF tako imenovati - se že vse leto 1944. prav poučne obnašajo in sicer v dvojnem oziru:

1. Nihče iz teh gnezd ne gre več k partizanom. Ali se še spominjate, kakšno vršanje je bilo še leta 1942. in 1943.? „K partizanom...“, „K partizanom...“, „V našo narodno vojsko...“, se gostolceli vse vprek in odhajali prepresti ljudje iz mest in trgov, pa tudi inčnitni. Vsi v gozd, v gronovje, ker se pričakovali, da se bodo „čez 14 dni“ vrnili kot znagovelci in bodo „že pokazali“ tistim, ki niso bili toliko častihlepni in niso šli za ulice. Po 8. septembra 1943., ko so partizani dobili topova z značko:

„R. Etc“, je nastala naravnost dirka, kdo bo prej pri njih. Danes vsega tega ni več, pa tudi partizani topov in avtomobilov nimajo več, vse je šlo po pregovoru: kakor pridobljeno, tako izgubljeno. Zato iz takih gnezd nihče ne gre več v grmovje, ne imenitni (sinovi in hčerke advokatov, zdravnikov in podjetnikov), pa tudi preprosti ne. To menda verjamete tudi v „osvobodjenem ozemlju, da danes noben advokat, noben zdravnik ne gre več v grmovje, tudi svojega sina ali hčerke ne pusti, l. 1942. in 43. pa je pustil ali še celo šel sam. Seveda so se ti že po večini vrnili, le tisti, ki je njegovo ime ostalo v seznamu zločincev in krvnikov našega naroda, se niso upali vrniti, ker ga je čas, isje javno razglasilo. Kdor pa je neznan smuknil in se lahko neznan vrnil, se je. Ni se bal, da bi ga Tito kaznoval zaradi dezertarstva kaznoval, ker v mesto ne more za njim. Razni imenitni, ki so se vrnili, so jo popihali v Rim, na Dunaj, itd. kjer v varnem zavetju čakajo konca v upanju, da se bo jeza naroda unesla in da bo narod na nje pozabil. Pa je tudi ta račun napačen.

Danes v mestih, kamor ne seže „roka ljudske pravice“ nihče več ne da partizanske bone, dasi jim je bilo iz grmovja tisočkrat obljubljeno, da se bodo po „popolnem osvobojenju“ vnovčili v veljavni valuti iz narodnega premoženja. Danes je slave teh bonov že zdavnaj konec. Bili pa so časi ko so meščani dajali za bone ne le 10 ali 20 Lir marveč celo 100 000 Lir. Pa naj mu danes ponudi terencec bon za 100000 Lir še izdal ga bo, da izsiljuje. Takrat pa je tiho potožil, da preveč „pobira“. Tudi v vsej Sloveniji danes ni nikogar, ki bi se upal tudi v najbolj zaupnem krogu postaviti koliko bonov ima. Vsak jih skriva in če mu rečas: „Ti si dal za OF“, odgovori: „Jaz da bi dal? prav nič more biti moja blagajničarka, mladina je vedno bolj napredna...“

Kadar pride revolucija na stopnjo, kose nihče več sanjo ne navdušuje, je pokopana. In za OF se ne. Irenaša jo, ker jo mora, če le more pa beži od nje. Po „gnezdih“ še sicer nekateri vzdihujejo: JOJ, ko bi naši zmagali! Tudi partizani, ne gredo pa k njim in na njihove bone nič ne dajo, ker jim je vsega žal kar so za OF storili. Tako OF že zdavnaj ni več osvobodilna fronta, marveč UF-uničevalna fronta. Vsak Slovenec isto sodi o njej, četudi tega glasno ne pove. Na tisoče Slovencev pa je že dobro organiziranih in dobro oboroženih, ki pred nobenim terencecem ne zarde, ki maršala Tita javno proslavljajo za sločinca, ki so s hvaležnostjo vzeli orožje od Nemcev, da se z njim bore zoper zadnje mreže terencev in zoper boljševiske tolpe. To pa ni več revolucija, ampak je navadno policijsko alivojaško preganjanje boljševiskih tolpe in je važen le čas kdaj bodo uničene: Za meč so prijeli, z mečem bodo končani.

Goriškemu mandarinu za uho.

V Gorici še sedaj živi mandarin Č i č i V a n , o katerem se pač mora reči, da „zna“. Že nad 3 leta divja revolucija, število njenih žrtev gre že v visoke tisoče, vse je že opredeljeno in jasno na vse strani, o njem pa se še dšes ne ve kaj prav za prav je. Nenaprosen pošilja razna „pisma“ pa se tudi iz njih ne da razbrati, kdo piše kaj in zakaj. Morda je za kralja Petra. - Znano je samo to, da zanj še ni nič naredil, razen, da proti njemu tudi ne. Morda je za Mihajloviča, znano je samo to, da zanj še ni nič naredil. Morda je za „maršala“ Tita - znano je samo to, da zanj še ni nič naredil, razen, da zoper njega še ni nič naredil. Naše vere ni, ker uči, da ima tudi komunizem svoje dobre strani - on imenuje to „plusi“ - mi pa verujemo, da v komunizmu ni popolnoma nič plusov in da ga je treba popolnoma iztrebiti. Njegov poklic je, izogibati se politike in je v tej čednosti - klub motnjam revolucije - že toliko napredoval, da ima zvezo sovjetskih socialističnih republik za Rusijo in tako ti dve državi iz preteklosti in sedanjosti tudi v svojih pisnih zamenjuje, ampak s politiko se ne peče, odkar je tisti „nedotakljivi“ maršal to prepovedal, prosim, upoštevajte, gre za principe gospoda mandarina Č i č i V a n a ! Je izrazite voditeljske narave, trden značaj kakor kremen, kakor stvarjen za narodnega voditelja. Njegova največja skrb je, kaj porečejo, če poreče... Tako tudi v pisnih uči: „če porečemo, da ni smo zato, porečejo, da smo za ono, če porečejo, da smo za ono, porečejo, da nismo za to... Zato nič ne poročimo, ljudje bodo pa že kako, saj so v božjih rokah, kakor mi...“ Tako se pripravlja, da bo ljudstvu v temi luč pod mernikom, da je privrženec teme ne vidi in ne mahne po njej. Ker ljudstvu je tudi luč pod mernikom boljše kot pa nikjer. Pastirje po planinah uči: Če se volk bliža tvojim ovcom, ne pešuj ma kožuha, ne vtikaj se v njegove posle, ne pečaj se s politiko, volk je nato hud, zato molči o njem, da te ne rztrga - pa imaš „nepremišljeno mučenstvo“. 034-tih slovenskih duhovnikov in 5-tih bogoslovcev, ki so jih komunisti zverinski pobili, pomorili, poklali, pravijo, da so bili nepremišljeni, zakaj so se pa vtikali v volčje posle, v politiko, saj je maršal Tito prepovedal. Ker ni naše vere tudi Kristus očitno, da je umrl samo zaradi svoje nepremišljenosti, ker se je obregnil ob farizeje, pri miru naj bi jih pustil, pa bi še danes lahko živel in morda - naj ne bo bogokletno rečeno - imel že lepo pokojnina.

Ampak gospod mandarin Č i č i V a n , pazite se, ker tako učite Vaše geslo je namreč: med zločinci in poštevimi „srednja pot najboljša pot.“ - Bog ve, če hodi sam po tej poti, ali po njej hodijo še marsikateri drugi „mandarini“, ko je imela osvobodilna fronta tako lahko delo, da je danes na svetu proti raznim katoličkim dražbam imela tak uspeh, da se je polastila večine članic Marijinih dražb in večine katoliškega ljudstva.

Še enkrat, gospod Čiči Van, pazite se /Če kaj porečejo oni, porečemo... ker tudi mi ne pustimo, da bi se danes pečali s politiko. Danes je čas za tiste, ki vedo kaj je politika, kaj je komunistična revolucija, kaj je dnevna politična stranka, kaj pa komunizem, in ki je med raznimi -izmi bolj spretnega obnašanja kot pa ste Vi, ker ve, da je danes na svetu proti nam en sam -izem: paganizem.

Mandarini, ne bodite nepremišljeni !

Objokane zvezde.

POD PARTIZANOM

Visoko nad Banjško planoto so se žive prižigale zvezde. Nebo je bilo modro, da je bolelo v oči. Od daleč nekje se je čul pasji lajež, vedno močnejši je postal, skoraj grozoten. Olga je sama sedela na planoti pod gozdom; glavo je imela naslonjeno v dlani, bila je videti žalostna in potrta. Kdaj pa kdaj se je ozr-la po nebu, potem spet doli po vaseh, ki se ležale kot v pritajenem strahu tihe in onemle. Zdelo se ji je, kot da hodi nekdo po tej lepi slovenski zemlji, po teh vaseh in med temi dobrimi ljudmi in jim piše smrt. Zgrozila se je. In kdo je to? Ali je ona, ki ho-di in piše smrt? S temno grozo je prihajalo vanjo spoznanje, da je tudi ona tista. Da, ona in njeni, tovariši in tovarišice, ki so med tem, ko je sama sedela na jasi pijano prepevali nesramne pesmi, vlekli harmoniko, vpi-li in se krohetali. Kako tudi ne bi, saj so danes osvobodili slovenski na-rod spet dveh „izdajalcev“.

Olgi se je dezdevalo, da neprestano vidi, kako se osiveli starci zvijsa od bolečin. Kako ga tovariši zasmehujejo in bijejo s pestmi, in na-to, kako se iz prestreljenih prsi toče kri, iz razbite glave pa gledajo sluzasti mozgani. Krvava mlačka se vse bolj spreminja v sluz in vse diši tako čudne emledne. Joj, vonj šlevoške krvi, še skoraj tople pa vendar mr-tvé, kako strašna je! Greh vpijo iz te krvi, vpije s tako močnim glasom, da ga nihče ne more preslišati.

„Pa se nam rekli, da se bomo borili proti okupatorju in za svobodo, zdaj pa pobijajo naše ljudi.“ Tako razmišlja Olga in zdi se ji, da pada v neskončne velike mlake krvi, ki se lepljiva oprijemlje njenega telesa, ji sili v usta in v nosnice ter jo duši. Joj, kri, iz katere diši in teži kot iz greha. Olga se še tesneje prine za glavo in se skuša otresti ubijajočih misli. Nato dvigne obraz, čudovita mesočina ji obda lica, da je videti ka-kor vila iz pravljic. Samo pod očmi so kakor od solza, trpljenja in boleči-ne zarisane temnomodre vdolbine. S svojimi otožno prižganimi očmi gleda v zvezde in jim zavida njihovo srečo. Zdi se ji, da se je visoko nekje med zvezdami, utrnile, da pada s slepljivo svetlobo vse nižje in se zruši pred njo. In iz svetlobe se dvigne deklica, prav tista je, ki so jo danes skup-no z onim starcem ubili. Tako lepa je videti, smehlja se. Ko so jo ubijali,

je imela široko razprte oči, ki se žalostno gledale, iz razgaljenih grudi, ki so bile vse okrvavljene, se je zdaj pa zdaj iztrgal komaj slišen vzdihljaj, bolj obtažbi kakor pa mukam podoben. Olga je morala vse to gledati, najrajši bi se pogreznila v dno zemlje.

Noč je vse bolj zorela. Olga je bila trudna in bi rada umrla. Tako težka je njena pot. Kaj naj stori? Ali naj še naprej ostane pri rdečih in pomaga pobijati nedolžne, naj še naprej pomaga ropati? Ali naj se vrne k materi, ki ji dela zdaj toliko skrbi? Da, vrnila se bo. Jutri bodo krenili naprej, ona bo zaostala in se zgubila od njih, pa naj bo karkoli! Zdaj se mora vrniti med tovariše, da je ne bodo predelgo pogrešali, morda, kaj sumničili. Tiho je vstala in odšla. Zdelo se ji je, da iz hiše, kjer so oni koračili, diši ogabno po vinu kakor iz pijančevih ust. Pod okni je obstala. Tedaj je je tovariš Zvenko, ki je stal na pragu, že opazil.

"Tovarišica Olga, hitro z mano, da boš še ti danes vasela. To je naš dan, dan zmage..." Goveril je hripavo in jezik se mu je zapletal. Bil je že pijan. Približal se je Olgi, prijel jo je za roke in jo začel objemati. Pomnila ga je proč, da se je opotekel. Potem je vstopila med razigrano družbo tovarišic in tovarišev. Zvene je prišel za njo in ji nalival vina. Bila je, da bi vtepile svoje bolečine in zakrila strah in skrb;

"Olgica bo kmalu tako odločna kot smo me," so goverile tovarišice.

Tovariši pa: "Dobro vino je imel starec. Zdaj smo mu usta zamašili z zemljo, da ne bo mogel več piti. Ga dajmo pa mi! Hoj, na naše zmago, na Stalina in maršala Tita. Naj živi, živi..." ! In krohotali so se....

Ubili so ga, da se ga laže oropali in zdaj žre, je mislila Olga. Gabilo se ji je in je pila, da bi zadušila v sobi gnev, ker sicer bi naredila zbežati in zavpiti: "Ubijalci!" V pijani omamljenosti bo laže prenesla vse to. V omamno sladki pijanosti je zgubila slehernó moč, s katero bi se mogla upirati pijanemu Zvenetu, ki se je vedno počekjiveje stiskal k njej. Ko je odhajala, ni vedela kaj se z njo godi. Zvene jo je spremljal....

Ko je Olgo prebudil jutranji hlad, je čutila, kot da se vse trga v njej in je duši. Ob njej je ležal tovariš Zvene in spal kot ubit. Iz ust mu je še vedno ogabno dišalo po skisnem vinu. Olga je vstala in stopila na prsto. Kaj se je zgodilo z njo? Hoj, nekaj strašnega se ji zdi. Zunaj na nebu so utripale blede zvezde, kot da trepečejo pred dnevom, ki jim bo kmalu šaprl oči, kot da se jokale vse noč in še zdaj unite v sozah bledeje zaradi Olgine bolečine. Gledala je vanje in zajekala s njimi. Nato se je vrgla na zemljo in si ruvala lasa.

Spodaj nekje so se prebujale hiše in sanjale o lepih časih, visoko

.....

Chiese di Bonate

Tako se kliče mala vasica o kateri se še mnogo govori ne samo po severni Italiji, marveč tudi po drugih obmejnih pokrajinah.

Kaj se je zgodilo in kaj se godi v tej skrivni vasi, kamor dnevno romajo procesije vernikov, kjer molijo in kličejo tisoči in tisoči?

To bi rad povedal vsem dragim bralcem „Tolmainskega glasu“.

Opisal bom le potek dogodkov, ki se tam vsaj od 13. maja dalje.

Nočem in ne smem soditi o teh dogodkih, kakšne narave so, če so resnični, vsi čudeži ali ne. Cerkev bo sedela o vseh teh rečeh, sedela previdno in počasi, kakor vedno, s pomočjo dokumentov in dokazov. Le njena sodba je merodajna in vektorna. Le njeni besedi bodo trdno verjeli.

Bilo je 13. maja t.l., okrog 6. ure popoldan. Nekotere deklice iz vasi Chiese di Bonate so šle trgati ovetice, da bi z njimi okrasile Marijin altarček: Elisa Maspere - 10-letna; Severa Marcolini - 10-letna, Adelaide Roncalli - 7-letna. Z njimi grosta še dve drugi mlajši: Palmina, Adelajdina sestra, Betina.

Ena peti se igračkaje in se poljeje, zdaj ona zdaj druga v samkolnici (argala). Kar nenkrat pustijo samkolnico in gredo trgati bezgov cvet doli po prijaznem travniku ob smrekovem gozdu. Severa Marcolini in mala Palmina sta nekaj metrov pred Adelajdo in Betino. Ta, Betina, je natrgala še precej lep šopek belih cvetov. Kar nenkrat se obrne, da bi videla koliko jih je nabrala Adelaide. A Adelajda se ne zgane. Njen obraz je spreminjen, plavkast. Njene oči nepremično nekam strnijo. V naročju drži šopek bezgovih cvetov. Včasih prekriža roki na prsi. Betina jo kliče, a ona ne odgovori. Prestrašena Betina hiti po Severi in Palmino ter se skupaj z njima vrne nazaj k Adelaidi. Pa ona stoji vedno tam nepremično kot okamenela. Nič ne sliši klicev svojih malih tovarišic. Palmina se vsa prestraši in teče klicati mamo. „Mama, Adelaide je umrla, stoji“, ji reče. „Če je umrla, stoji, še ni umrla“, ji odgovori mama in nadaljuje svoje delo.

Med tem se Adelaide prebudi iz zamaknenja. Vsa se tresse in joclja nekaj besed, ki jih navzročje deklice ne morejo razumeti. Betina in Severa jo spremljata do samkolnice, je posadita vanjo in poljeta domov, medtem pa je izprašujeta kaj se je neki zgodilo.

Adelaide je povedala, da je videla prečudno, veliko svetlobe ter lepo gospe. Prestrašena je hotela zbežati, toda Ona, Gospa, ji je ljubeznivo rekla: „Ne boj se, jaz sem mati božja!“ Adelaide je nadalje pripovedovala, da ji je ta Gospa naročila, naj se vrne na isto mesto še 8 dni zaporedno, ob isti uri. Da naj bo vedno prednja; da bo nekoč postala nuna, da bo velike trpela in da bo nekoč Ona sama prišla ponjo ter jo peljala v nebosa. Adelaide je še povedala, da je bila Gospa ograjena v plašč sinje barve. Ko je prišla domov, ni bog vo kaj govorila s stariši o vsem tem kar je videla in slišala. Pa tudi oni je niso spraševali.

V naslednjih dneh: Drugi dan je bila nedelja; okrog 6. ure popoldan Adelaide pokliče Betino, da bi šli skupaj na kraj prikazovanja. Z njima je tudi Severa in Kandido, 14-letni deček, strožnik v župni cerkvi Bonate. Ta je slišal kaj se je zgodilo prejšnji dan v vasi Chiese. Tote je hitel tja, naprosil Adelaido da bi šel s njim. In še nekaj ji je rekel; „Trosi titer božje, da ben nekoč duhovnik!“ Peta je odgovorila: „Že dobro, samo v samkolnici ne naraš poljati tja doli.“ Deček je malo zardel, pa je le ubagal in je peljal. Splačelo se na je.

Ko pridejo na mesto, Adelaide poklekne kar na samkolnico. Teleg nje stoji Kandido ter ji ponudi svoj režni venec. Vsak v onem kancu ga držita v rokah, kakor nekaj silno dragocenega, svetega, rešilnega.

Betina in Severa poklekmeta par metrov zadaj. Konaj izkličijo nakoč. Adelaide vzklikne od začudenja in kleči nepremično s jadr...

dom obranjenim navzgor. Trenutno si pokrije obraz z rokani, nato jih sklene v molitev in strni v nebo z rajskim nasmehom na ustnicah. Tako nekaj minut. Ko se predrani, se obrne do Kandida in mu reče: „Po vojni pojdeš v senenišče in boš duhovnik, samo vsak dan moraš biti pri sveti naši.“ V tej drugi prikazni, je povedala Adelaide, se je lepa Gospa izrazila, da bo vojne hitro konec, a le pod pogojem, da bodo ljudje zelo molili in delali pokoro.

Kaj se je še godilo pri drugih naslednjih sestankih do 21. maja? Kaj je še kdo videlo in uho slišalo?

(Dalje priheniš)

Doprinesim: kakšne žrtvice na šeljo naše Gospe!

O D M E V I .

IZ POSTOJNE: O n a j n o v e j š i „n a c i o n a l i z a c i j i“ OF razpravlja list „Ni gremo naprej“, glasilo postojnske skupine Slov. Nar. Straže v članku „Laž ima kratke noge“, št. 5. Ob koncu članka go vori, kako je OF zločinsko pričakovala, da bodo sovjetske tolpe zasedle slov. ozemlje, in pravi: „Tudi takrat se se pošteno urezali! Divjih azijskih tolp od nikoder ni, nasprotno pa so na primer dalnadravski otok Visu zasedli Angleži, torej tisti narod proti kateremu naši domači kom. rokonavhi vedijo najhuše propagando. Temu so na svojih mitingih in v svojih podtalnih lističih „napovedali“ neizprosno boj ter mu „zagrezili“, da bodo njegove čete v primeru prihoda vrgli v morje. Toda tudi Angleži do dobra poznajo svoje komunistične zavezanike in za tegadelj so na Visu Kratke nalo postrelili vse kom. kolovodje in politkondisarje, in to brez razlike, prisilnim mobilizirancem pa so potrgali rdečo zvezdo in jih mobilizirali. No, in sedaj je kajpak nastal med slov. rdečkarji velik preplah, kaj bo če pridejo kdaj tudi senkaj „zavezniki Angleži“ ter pogledajo, ali imajo tudi komunisti tilnik primeren za strel. - Množično streljanje kom. zločincev na otoku Visu je torej eden glavnih vzrokov, zakaj so tudi slov. komunisti kar čez noč spremenili svojo barvo in zakaj se sedaj skušajo podati pod zaščito „surkovca“, kakor so doslej nazivali kraja Petra, ter jugoslovanske zastave. (Podčrtane vse v izvorniku opomba urednika).

O Č E L A Ž I : „Slov. poročevalec“ z dne 12. julija 1944. na strani 4. piše: „Naši mučeniki . V Krnicah na Prinorskem so ujeli Švabi dva partizana. Švabobranski zločinci so jima vpričo vaščanov iztaknili oči. To imaš za smrt fašizmu“; se je zverinsko režal krvnik, ko je izdiral junakon desno oko, in „to imaš za, svobodo narodu“, ko jima je izdiral levo oko. Oslepljena partizanska mučenika so nato zločinci s togarsko sekiro obglavili. Glavi so pokroli s titovkami, v prazne očesne votline pa so vtaknili listke z napisom: „Smrt fašizmu - svoboda narodu.“

„Slov. poročevalec“ ne pove, koliko časa naj bi tako ležala, vsaka kor toliko časa, da bi ju lahko fotografirali od vseh strani, kar bi partizani čisto gotovo, če bi bile to res. Pričakujene torej fotografije?

S L A B P R E R O E . Verski referent dr. Metod Mikuž je v svojem delu tri mučencev napisal naslednjo preroško zaobljubo: „Rože, ki jih je Ljubljana sadila to pomlad, so naše rože. Partizani jih pridene iskat; to je več ko gotovo, to je naša zaobljuba.“ - Mesec junij je potekel, reže se že ocvetele, po Ljubljani pa se sprehaja nepregledna vrsta domobrancev. Zastonj so čakali OF-simpatizerji, da bodo v mesecu reč brneli po Ljubljani tanki z rdečo zvezdo za njimi pa korakale „rdeče brigade“.

Tudi vinski bratoc Mikuž ne bo obiskoval ljubljanskih oštarij, narvač bo samo v družbi tovarišic po gozđovih sanjal, kako prijetno bi mu bilo v gostilnah po Ljubljani.

Kajne, tovariš Mikuž, Bog te ne mara za tovariša pri svojih načrtih saj so vedno drugačni kot tvoji.

ZANIMIVO ZA USE.

TOLMIN. Od upraviteljstva tukaj-
 naše ljudske šole smo prejeli. V ne-
 selje 28. t.n.be v kinodvorani pri-
 jetna akademija naših šolskih otrok
 (začetek ob 4 popoldan) da pokažejo
 ob koncu leta koliko so se naučili
 v slov.šoli. Vabimo starše in otroke
 da izkažejo priznanje požrtvovalne-
 mu učiteljstvu, ki je znalo tako le-
 pe osrečiti-po tolikem času-otroke
 s slovenskim poukom.

ZAHVALA. Najtopleje se zahvaljuje
 na GG.povcem, ki so pri zaдушnici za
 pokojnik Albertom Štrukljem tako iz
 branc zapeli Rogiem in Blagor mu.šo
 posebna zahvala g. povovodji.

Tolminski terenci uživaj. baje
 pri partizanih veliko zaupanje. Na
 najvišjih mestih so jim, kot se na
 ši terenci radi pohvalijo, poudili
 visoka komisarska mesta, ki so jih
 velikodušno odklonili, da ravnajo jim
 čast silno laži, češ da so dana bolj
 potrebni. Bi pač radi pripravili
 vislice (večje število). Na to misli
 je obošati Tolmince ko bo zavlade-
 la rdeča svoboda.

Značilna izjava ujete partizanke
 Hedje Marije Kavčič: Pred 14dnevi so
 tola. dan branci ujeli aktivno parti-
 zanko Kavčič Marico (po domače Te-
 najščovo) iz Tolmina. Dekle je nasede-
 lo partizanski prepagandi in kot pr-
 va na Tolminskem šla med partizane.
 Bila je do zadnjega v rajonskem od-
 boru. Dala je naslednje izjave:

Med partizane sem šla iz idealiz-
 na, nislila sem, da se partizani res
 bore za svobodo naroda. Žal sem kna-
 lu spoznala, da sem se varala. Sku-
 šala sem se odmakniti, toda s teror-
 jem so me držali v svojih mrežah. Sre-
 čna sem, da so me demobranci ujeli in
 me rešili tega peklenkega življenja
 Partizanstvo prepada in pri njih gre
 vse v "franže". Saj drugače tudi biti
 ne more, vsakdo lahko vidi, da gre le
 za komunizem za nasilje nad narodom,
 za uboj in blatenje najboljših, za
 skrunjenje vsch narodnih svetinj in
 ne za svobodilni boj. Te izjave po-
 dejem popolnoma prestavljajo z edine
 želje, da vsaj malo popravim krivico,
 ki sem sprevila koga v partizane in

vsaj malo doprinesen kajistim sloven-
 skega naroda.

VRSNO. Ta teden so se partizani omo-
 deževali z novim zločinom: Odpeljali in
 ubili so posestnika Soldat Alojzija, o-
 četa Ine Soldat, kiso je partizani ju-
 stificirali pred 144 dnevi. Vas Ladre
 ima v 10 dneh kar tri žrtve, ki jih no-
 rano prišteti poprejšnjim.

CERKNO. Bataljenski komandant Kobal
 Pavle, doma iz Pečin, je prejel zasluže-
 no plačilo. Ko so Nenci prišli v Cerkno
 so je zaril v listje, a tudi tja je se-
 gla roka pravice. Dobili so ga in ubili.
 Ljudstvo se je rešilo enega najhujših
 teroristov in se nočno oddahnilo.

Znači kurir Toni iz Logaršč, ki je
 že tri leta delal z največjim zločin-
 com Tarzanom (Štik Janke), bil zelo pre-
 viden in se kratkočasil ob tovarišici
 Ivanki V Idriji si je hotel naložiti
 rib, ko mu eksplodira ročna bomba in
 ga ubije. Partizani, še usoda se vai-
 roga, kaj šele paneti!

FRAPRETNO. Brat znane partizanke Ma-
 rije-Ane, ki je en da obsodila na smrt
 15 Cerklijancov (med njimi oba kaplana)
 zloglasni Pervanje Anton, je padel na
 Kropi. Božal je na varno, a je bil pre-
 varan. Partizan, vodi Kakorkoli greš, boš
 preganjan, kajti greh mora biti kaznovan.

KOBARID. O1 tam smo prejeli: Kobarič
 vabi SLOVENSKO POSOČJENA SLOVENSKI NA-
 RODNI TABOR združen z RAZVITJEM SLO-
 VENSKE ZASTAVE, ki se bo vršil dne 6.
 avgusta 1944. ob 10^h. S l o v e n e i,
 pridite, da v teh težkih časih izpriča-
 mo s l o v e n s t v o našega Posoč-
 ja, da pred vsim svetom izpovemo naše
 voljo do novega življenja in naše pe-
 vezanost s slovenske zemlje. Prisluh-
 nimo preroškemu klicu našega slavčka
 Gregorčiča, ki nam v danšnji čas kliče:

**NAŠ ČOLNIČ OTMIMO,
 BRODARJEM POMOČI NESIMO !**

Na predvečer zborovanja (5. avgusta
 ob 7 uri) bo na prestem priredba spo-
 voigre Kovačev študent recitacije,
 petje in koncert Sramla. Po priredit-
 vi bo baklada na Kobaridu.

ST. VIŠKI GORI. V št. viški gori
 sta bila te dni ujeta dva partizana,
 eden med njima je komisar!